

Provsteindsættelsestale (5 provster)

Så er vi forsamlet her til Skt. Johannes landemøde. Og det er ikke tilfældigt, at vi holder landemøde her ved sommertide. Det er Christian den 5., der har bestemt det.

Det var Christian den 5. (1646-1699), der sørgede for, at vi i 1683 fik samlet landsdelslovene (jyske, sjællandske og skånske lov) til én samlet lov: Danske lov.

Christian den 5.'s kiste står her omme bag alteret og det var medens han var konge, at bededag blev indført. Og det var også i hans regeringstid, at der kom til at stå i Danske lov, at der skal holdes møde i kirken onsdagen før Sankt Johannes dag. Så derfor er vi her i dag – den sidste onsdag inden Sankt Hans.

Vi er samlet i byen, som maleren J.T. Lundbye kaldte "byen med de dejlige væld, der bestandig mumle gamle sagn og eventyr for et lydhørt øre."

De ord passer godt til en gammel tradition som Landemodetraditionen.

Vi er omgivet af henved 2,5 millioner teglsten. Og ifølge kunsthistorikeren Hans Edvard Nørregård Nielsen har teglstenen siden 1160 været det, der har muret magt og ånd sammen, ikke mindst i det langstrakte og imponerende byggeri af Sjællands og Møns mange gamle kirker.

Hans Edvard Nørregaard - Nielsen har også sagt, at teglstenen er guldbarrens fattige fætter, men der er mere udtryk, farvespil, dybde og historie i den bagte sten, i teglstenen end i den støbte guldbarre.

Og det er værd at huske på her på dette sted, hvor der er millioner af disse teglsten, der sejrede over træ og frådsten. Jyderne lod sig ikke så hurtigt imponere og var begunstiget fra istiden af med granitten, men uden de mange teglsten, så havde vi ikke haft alle kirkerne i Roskilde stift.

Til gengæld ligger disse mange bygninger og er til håbefulde hovedbrud og faglig udfordring eller fortvivlelse for mange provster og menighedsråd.

Man er begyndt at tale om differentieret vedligehold af kirker for at få pengene til at slå til rundt omkring i landet. Og jeg har på et møde hørt en provstekollega i et andet stift tale om muligheden for at indføre ruinkirker.

Når I nu bliver kreeret som provster, så får I bl.a. til opgave at sørge for at kirkerne i jeres område – i henholdsvis Stege-Vordingborg provsti, Tryggevælde provsti, Slagelse provsti, Ringsted-Sorø og Greve Solrød bliver vedligeholdt ordentligt, så de ikke pludselig og uden at det er meningen eller ønsket af det lokale menighedsråd, bliver til ruinkirker. Den lokale selvbestemmelse er vigtigt at respektere.

Det er muligt, at der visse steder skal skrues ned for varmen, men det vil i så fald ikke være første gang. Helt op til slutningen af 1800-tallet blev kirkerne slet ikke opvarmede.

-

Jeg sagde før, at der er historie i de bagte sten. Der er også liv i dem. Man skal derfor indimellem slå et slag for kirken som bygning og som sted. Hvis jeg må citere fra en bog, som lige er udkommet, Folkekirken – mellem tro og administration, hvor der står, at ”kirke er et navneord.

Det er formodentlig en selvfølge for de fleste.

I et handlingsorienteret samfund kan man imidlertid også blandt teologer og kirkefolk møde et ønske om at gøre kirke til et udsagnsord, et verbum.

Tanken er (..) med til at understrege, at kirke ikke kun er den konkrete kirkebygning, men kirke er ramme om kirkelige handlinger, aktiviteter og liv. Kirke er ikke blot noget, som er; kirke er også noget, vi gør: vi kirker.

Men Som forfatterne til bogen fortsætter: lige så vigtigt det er at understrege kirken som meningsskabende (..) er det at understrege det materielle, det fysiske, konkrete. Kirken som mødested.” Og kirken som lokalt forankret.

Ja, det bliver en fortsat opgave at bevare kirken med dens lokale forankring.

Der vil ske ændringer med den nye økonomilov og der vil blive nye muligheder for samarbejde og opgaveløsning på tværs af sognegrænser og op i provstierne, og det kan der siges gode ting om, men det særlige ved folkekirken og det som den har klaret sig godt med siden Grundloven, er først og fremmest, at de som bor i nærheden af en sognekirke, finder sammen og gør sognet til et levende sted med forkyndelse og livsoplysning og fællesskab.

Det er også med den lokale forankring, at der kan være modvægt mod nogle af de ledelsesprincipper og teorier, som er blevet en del af hverdagens værktøjskasse, som det hedder med et lidt slidt begreb.

Og som stiftskontorchefen fra Ribe skriver i bogen, jeg citerede fra før, så er der heldigvis også ledelsesteorier, som ikke handler om altid at have en plan og en styring, om at forudsige og kontrollere alt i fremtiden, monitorere og analysere og lægge strategier, hvilket alt sammen kan være udmærket med måde.

Men der er også tale om en ny ledelsestænkning, man kalder det bl.a. for post- new public governance - som går ud på at mærke og reagere, at sørge for at enkeltpersoner får frihed og ansvar til at træffe egne beslutninger, og at man tør stole på medarbejdernes kompetencer og skøn, også selvom de laver fejl.

Denne nye samling teorier, som bygger på tillid og lokalt styre, er jo på mange måder lig det, vi har gjort i folkekirken i mange år. Så her har vi allerede erfaringer at bygge på – vi praktiserer

dét, som andre først skal til at lære. At der så også er udfordringer med det lokale styre rundt omkring – det vil I opdage som provster, og det er her, at I kommer ind og har og får en vigtig rolle også i fremtiden.

I dagens program bruges ordet ”provstekreering” om dette øjeblik, hvor I frem nye provster står her foran alteret.

Det er et fremmed ord. Og liturgisk bruges det kun når provster skal indsættes.

Hvad betyder det? Provstekreering.

Måske har I fået det spørgsmål hver især? Og bedre eller mere forståeligt er det næppe blevet, når I har fortalt, at det skulle ske ved det årlige landemøde?

Når man slår ordet kreere op i ordbog over det danske sprog, står der at kreere betyder noget med at frembringe bl.a. modetøj på en fantasifuld eller kunstnerisk måde. Men der står også at kreere er et synonym for ordet skabe.

I fem og alle andre mennesker er skabt i Guds billede – men i dag bliver I ikke desto mindre kreeret. **Og hvad vil det så egentlig sige?** - Det er med kreeringen eller skabelsen som provst – som det er med skabelsen i det hele taget. I er skabt i Guds billede – og hvad I engang skal blive, det er I allerede nu og dog endnu ikke.

Regin Prenter i sin tid talte om skabelse og genløsning. Vi blev

skabt – men vi er syndere og har brug for genløsning - Det er sket én gang for alle, og dog har vi brug for at blive mindet om det igen og igen.

Når I bliver kreeret i dag, så modtager I med andre ord ikke en Character indelebilis – en særlig personlig og uudslettelig egenskab eller særlig åndelig udrustning, som I ikke allerede har i forvejen. Men I bliver mindet om, at I i jeres provstegering ligesom i jeres præstegering er afhængige af, at han som har begyndt sin gode gerning i jer, vil fuldføre den indtil Jesu Kristi dag.

Jeres gerning vil fremover indebære tilsyn med kirker, sognegårde og præsteboliger – alle de af kirken ejede bygninger der ligger i jeres provsti. I vil få forstand på borebiller, skimmelsvamp og meget andet. Som provster har I fået til opgave at føre tilsyn med præster og menighedsråd og er sat til at forbinde form og indhold, tradition med fornyelse, murstenene med indstiftelsesordene, det ydre med det indre, liv og død.

I har som provster fået ekstra økonomisk ansvar og ledelsesansvar. Men alligevel så er ikke først og fremmest mellemledere eller kommunale kirke ledere – nej I er først og fremmest præster der har til opgave at forkynde evangeliet i ord og gerning – at pege på Kristus som verdens frelser. Tak at I har sagt ja til at påtage jer denne store og vigtige opgave.

Gud velsigne jeres provstegering i Jesu navn. Amen.